

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „
Egy hónapra 1 — „
Egyes száma ára 4 — „

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

házas betű sorért 5 kr. Nagyobb hirdetésre a fentebbi árat az arány szerint jutasson az érdeklődő fel. Helyi hirdetésnek külön beárulást 30 kr.

A róm. kath. főgimnázium.

Debreczen január 17.

(K.) Általános feltűnést keltett az a leirat, amelyet a közoktatási miniszter a városhoz intézett ennek a róm. kath. főgimnázium főgimnáziummá fejlesztése iránt tett alapítványa ügyében.

Mit kíván ez a leirat? Azt, hogy a város mondjon le abbéli kívánságáról, hogy a főgimnázium szellemi vezetésébe beleszólása legyen. S vajjon mivel támogatja ebbéli kérelmét a miniszter? Épen-séggel semmivel. Az 1883. XXX. t. cz. szellemi egyáltalán nem zárja ki ezt a befolyást, sőt ellenkezőleg e törvény betűje maga egyenesen megengedi. Vajjon hol hallott a kormány a mai világban olyan valakit, aki 100000 forint ingyen átadjon másnak, semmi feltételt sem kötve ki? Tekintsen körül a saját birtokán. Vajjon nem az-e az államsegély első feltétele, hogy fogadja el az illető középiskola az állami tantervet? Mit kíván tehát akkor a miniszter nagylelkűségét a várostól, ha ő maga sem gyakorol olyat hasonló esetekben?

Azonban tudvalevő dolog, hogy ennek a feltételnek nemcsak akadémikus értéke volt. Az volt ennek a feltételnek nyíltan kifejezett célja, hogy a város saját közegei, illetve megbízottai által folyton ellenőrizhesse azt, nem kapnak-e lábra az iskola vezetésében olyan ten-

denciák, amelyek alkalmasak lehetnének a városunkban eddig oly szépen megőrzött felekezeti türelmességnek aláásására, az volt a célja, hogy bizonyos harmoniát teremtsen az ujonnan kifejlesztendő főgimnázium és a háromszázados másik főgimnázium között, hogy ezzel is enyhítse a felekezeti esetleg felcsapó tüzének romboló munkáját s lehetővé tegye, örök időre biztosítsa, hogy a két iskola sohasem egymás ellen, hanem egymás mellett szolgálja a magyar közművelődést s hogy — ami legelső természetes következménye lesz a felállításnak — az új főgimnázium a nem prot. vallásfelekezeti helybeli tanulóknak levezető csatornája lévén a múltmúlt év. ref. főgimnáziumból — biztosítsa ezeknek ugyanazt a szellemet a nevelésben, amely eddig oly jótékony hatást gyakorolt.

Ezt a jogot tehát a város ki nem adhatja kezéből. Nem adhatná ki még akkor sem, ha — mint a miniszter állítja — vitás volna annak alapja, de mint már fentebb hangsúlyoztuk erre világos törvényes joga is van, a melyet a miniszter okoskodása vitássá nem tehet.

Azután mit ért a miniszter ez alatt: »Meg kell jegyezni, hogy nem tartom célszerűnek az intézet kifejlesztésének ügyét valamikor, de messze jövőben talán bekövetkezhető s a viszo-

nyok különböző alakulásától függő eshetőségekből feltételezetten megállapítani.« Nem nyelvtanilag értjük a kérdést, mert ugy egyszerű a felelet: ez a mondat érthetetlen zagyvalék, hanem belső tartalmát tekintve, mely akkor is kihívna a kritikát, ha nyelvtanilag kifogástalanul volna fogalmazva. Vajjon mik azok a viszonyok különböző alakulásától függő eshetőségek? Reméljük nem úgy gondolja a miniszter a város befolyását a tanárok választására, hogy az csak ideiglenes erő alkalmazására szorítkoz-nék? Ha pedig nem, ugy a viszonyok csak egyféleképpen alakulhatnak, ez tehát ismét oly bizalmatlanság a város iránt, a melyet bizony olyan testület mely 100.000 forint ad ilyen csekély feltételek ellenében, valóban meg nem érdemel s nem jelenthet egyebet, míg a kormány idegenkedését a debreczeni második főgimnáziumtól, mert azt csak senki komolyan nem hiheti, hogy a város ebből a feltételéből csak egy jöttöt is engedjen?

Ami végül a 60000 forint készpénz-nek két esztendő alatt leendő lefizetését illeti, ez talán a legkönnyebben teljesíthető. Nevezetesen mi ugy fogjuk fel a dolgot, hogy ebből az összegből nemcsak a város mostani lakosainak lesz hasznuk, hanem a késő utódoknak is, ennél fogva méltánytalan és igazságtalanul terhes volt a mai polgárságra az

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A színésznő!

Költői elbeszélés.

Írta: Zivuska Andor.

A nőegyleti társas vacsorán szavaltá:

Zivuska Jolán k. a.

Nagy művésznő volt s szép Anett,
Hangját csodálták is sokan
Lámpák elé száz taps kivirta
Száz ajk éltette hangosan!

Gyermek leánya volt csupán
Mikor a művész szenvedély
Színpadra vette s ott maradt,
Ott tartá egy vágy: a »babér!».

Szüle-átkot vont magára
Lépesével a gyöngye lány
S ő viselte fázya, éhen
Boldog mosolylyal ajakán.

Sok, sok nyomor, küzdés után
A száz tövishez rózsza jött
Faust Graetchenet megtapsolák
Az első taps! — sirt e fölött!

Majd meg egy csokor lepte meg,
Azian egy babér-koszorú.

S rivalgó taps, s eljen zaja
S ő nem volt többé szomorú!

Feledte a sok szenvedést
Miben oly gazdag volt a mult
A »martir-koszorú »babér«
Nem hiába küzdött, tanult!

Elismerés — hisz tudta ő —
Hogy késhet, de el nem marad,
Ősz szüleiért mért daczolt,
Ő tudta, hogy babért arat!

S valóban minden óra, perc
Messzebb, messzebb ragadta őt
A hír hódító szárnyain
Anett csakhamar szárnyra nőtt!

A hírlapok hasábjain
Vezerczikkekben volt neve
Bánulat és elismerés
Találkozott bárhol vele!

Faust Graetchenét, a rokka dalt,
Ki ne ösmerte volna már?...
Anettnek a kedvencz dalát
Melyre mindenki várva várt!

S ha elhangzott a dal
S Anett utolsó hangja elhala;
S hogy tört a viharzó taps
Rengett a nézőtér fala!

Vendégszerepelt itt s amott
Királynő gyanant fogadták;
Rózsza szőnyeggé lett az út
Ahol csak hajtak fogatát!

És mennyi kincs csábította,
Ha itt, vagy amott megmaradt,
Gazdaggá tette volna őt,
Egy-két rövidke év alatt!

De ő hű és hálás maradt,
A színpadot el nem hagyta,
Ahol az első taps riadt,
Hol az első eljött kapa!

A kis városban megmaradt,
Hol tisztelet s fény övezte,
Hol az elismerés kigyult,
E helyet nem feledheté!

A sors, rideg gyászos keze
Hányszor rombol szét szép remény!
Hányszor tűn fel sötét felleg
A május aranyszótt egén!

Anettre is irigy vala
S kinyujtá fekete kezét
S pár évtized idő alatt
Letörle fényes hírnevét.

A hang az édes, olvadó
Elveszté báját, kellemét,

a határozat, hogy 10 év alatt a rendes költségvetésből kelljen ezt kifizetni, hanem igen mint minden hasonló dologra, úgy e célra is hosszú lejáratu kölcsönt kell felvenni s akkor kifizethető akár egyszerre hanem azért a mai nemzedéknek 5-6-szorta könnyebb lesz a terhe.

Meg vagyunk győződve, hogy a városi törvényhatóság a miniszter fentebb részletezett feltételeinek teljesítésébe, sőt még csak tárgyalásába sem mehet bele, hacsak magát nevetségessé tenni nem akarja.

BELFÖLD.

Justh Gyula Makón Just Gyula a minap Makón kifejezte választói előtt abbéli készségét, hogy mandátumát leteszi. Partjának vezérferfiái azonban lebeszéltek a szándékáról. Justh engedett választói kérésének, de kijelentette, hogy az előzmények után a közel jövőben a parlamenti életben nem vesz aktív részt, miután a kétszer egymásután bekövetkezett fegyverletétel után a küzdelemhez nem érez kedvet.

Visszaemlékezés 1848-ra.

Január 17.

A közösterher-viselés.

A midőn a k. pozsonyi országgyűlésen a választófeliratot levették napirendről, Szemere Bertalan, Bersod követé, kit Mézajku-nak hívtak megyéjében, minden hosszú fejtegetés mellőzésevel, a közösterher-viseles indítványával lépett föl. A mely nap ennek elve — ugymond — alkalmazásba vetetik, ezen leendő Magyarorszag alapja m a s o d i z b e n letere.

Mondják ki tehát a rendek a közösterher-viseles elvet szólítsák föl a főrendeket is a házi és hadiadóra és az országos penztarra nézve s elfogadás esetén egy országos választmány kiküldésére.

Ekkor tartotta Kossuth Lajos a magyar nemesség multját dicsőítő s adómentességet bucsuztató monumentális beszédét.

— A magyar nemességet — ugymond — egy ezredév története a nemzet lételének talpazatává szentelte föl. Ő írta be a magyar nevet, a jövővény nemzetiség nevét Európa nemzeteinek aranykönyvébe, melyből egy ezredév viszontagságai sok nevet kitorúltenek, de ezt nem, melyet bele a magyar nemesség ferlikarja irt. Ő volt Európa táborözeme száradokon át s minden viharok közt is nem tűnt fel nagy, epochális eszme Európában mely a nemesség közrehatása mellett, hamarabb vagy később, Magyarhon földjébe átültetést ne talált volna. Hogy Magyarország lett, hogy Magyarország van: az ő műve. — És e közben a magyar nemesség az, mely jármot tűrni nem tanult soha mely a szabadság arany-fonalát soha kezéből ki nem ereszté; melynek nevéhez egy történelmi emlék csatalkozik, minővel az európai szárazföld egyike sem dicsekedhetik, azon történelmi emlék, hogy mióta ez ország Magyarország, itt az abszolutizmus törvénye-ítve nem lett soha. Mindez a magyar nemessége

A főrendek hosszasan tárgyaltak a közösterher-viseles kérdést. Végre 1848. január 17-en, délelőtt 10 órakor tartott gyűlésen az elnökő István főherczeg ragadta meg a szót, s alá bi beszédével vetett véget a vitának:

A hosszabb tanácskozás eredményét részemről is elősegítheti óhajtom, annyival inkább, mert őszintén megvallom, hogy a közös terher-viseles kérdést hazánk egyik életkérdésének tekintem és abban, ha nem is a teljes egyetértést, de mégis a vélemények lehető közelségét igazán szívem szerint előmozdítani kívánom. A vélemények főkülönbsége abban áll, hogy némelyek a fizetes két neme, a házi adó- és országos penztár iránt rokonszenvüket már most kijelenteni akarják s annak előbevetését egyedül a garancziaktól függesztik fel. Mások pedig figyelmüket az országos penztarra irányítják.

A megközeztítő pont abban áll, hogy a választmány terjeszkedjék ki mindket keresre, de a végelhatározás szabadságát tartjuk fenn mindkét tárgyban magunknak. Javasom a közösterher-viseles evének elfogadását. Miért is az országos választmány kiküldését helyesnek találva, abban megegyezünk. Egyebiránt vé-

gelhatározásunkat a választmányi munkalat előterjesztéseit felfüggesztjük. Ugy hiszem, hogy ez gr. Széchen Antal indi ványának lényegétől nem igen különbözik: de minden félreértést mellőzne s talán az amattól különböző értelemben levőket is megnyugtató. Azonban senki véleményét preokkupálni nem kívánom; sőt tessék az én javaslatomat minden tartózkodás nélkül tárgyalás alá venni.

A nádor-főherczeg e beszéde után Rudics József, gr. Battyhány Kajos, gróf, Széchen Antal, gróf de la Motte Károly és az ország-bíró részint eláltak a szólás jogától, részben pedig előbb beterveztett indítványukat visszavontak, mire a főrendek a nádor javaslatát elfogadták s mind a két tabla együtt tanácskozási választmányt nevezett ki.

A választmány munkalatát azonban a forradalmi szellővel telített közelgő tavasz nagy eseményei félbeszakították.

A közoktatásügyi miniszter Debreczenhez.

— A kath. főgimnázium ügyében. — január 16.

Bizonyára széles körökben fog feltűnést kelteni a közoktatásügyi miniszternek a városi tanácshoz most intézett leirata, mely a r. kath. főgimnáziumra megszavazott 100000 fides hozzájárulásnak a városi közgyűlés által megszabott feltételek ugyszólván teljesen ösz-tör. Mert 1. elvi szempontból nem fogadhatja el azt, hogy a város tanügyi tekintetben befolyást gyakoroljon a kath főgimnáziumra, csupán a gazdasági ügyek vezetésében köthet ki magának aranyos jogot, 2. Illuzoriusnak tekinti a miniszter azt a követelt jogat is a városnak, hogy a világi tanárok választásában résztveszen s az alapító level kiállítását is feleslegesnek tartja, helyette szerződéskötést javasolja, végül 3. arra kéri a várost, hogy a 60000 fides készpénzt ne tiz év, hanem két év alzt szolgálta tassa ki az építkezésre.

Hogy mit fog szólni mindezekhez a város, nem tudjuk, csak hisszük, hogy lapunk vezércikkének álláspontját egyhangulag fogja magáévá tenni, ha ömagához következetes akar maradni.

Megcsuklott s többé nem bírta
Azt a bújjal telt zenét.

A taps lassanként elmaradt,
Nem gyujta már a rokka dal,
Virágos nem hullá már,
Rommá lón minden diadal!

S amig a lomb óra, percz,
Hetekre vált, évekre nőtt,
A rajongóknak tábora
Mindjobban csak feledte őt!

A város szélén messze kint
Mondják egy éltés nő lakik,
Ősz fűrtel daczára is
Birja még arca bájjait!

Szemében még él valami
Habár a lény megtört nagyon,
Homloka, ajka arra vall,
Szép lehetett mint hajdon.

Egyetlen szoba birtoka,
Nincs benne kép, csak koszoru,
Fakult, tört betűs szalagok
S virág, mely hervadt, szomorú!

A fal mellett vén zongora,
Hangja el is kopott talán
Az evszám mikor született
Nagyon nehéz ketes talány!

A hangszer kopott fedelén
Szétszórva egy két kóta jegy,

A lap kuszált, avult, szakadt,
Forgatta kéz bizony nem egy!

S a remete, a lakó
Kezébe veszi olykoron
Egyik vagy másik hangjegen
Kinyit s megáll egy-egy soron!

Néz, néz, addig nézi szemé,
Amig a lapra köny perég.
Fel-óhajt s halkán így zokog:
»Hamar feledtek emberek le!

Nappal nem látja senki őt,
Kerüli a világ zajját,
Csak este, ha a zaj szünik
Ő ti fel régi új arát.

Kendőbe burkolja fűrtel,
Szemére vonja úgy megyen.
Nem akar láni senkit ő.
Föl ne ismerje senki sem!

Igy foly óra perc után,
Kelnek es tűnnek a napok,
Elmul a nyar, elfoly az ősz,
A kendallóban tűz lobog.

Szur, metsz az agy, de ő megyen,
Ő neki már ma menni kell,
Faut írva mind a szinlapon
S az ifju kedvenz énekel!

Megy-megy oly lazasan siet
Soha nem bírta így e láb,
Ma oly szilárd, nem roskatag,
Ugy hagyja az utcák sorát!

Egy utca még s előtte áll
A színház, egész fényben ég,
Megáll, arczába vér szökik,
Le nem veszi tekintetét!

A színház az, előtte áll
-fju üdvének temploma,
Ugy mint rég fényvel gazdagon
Mikor hult a csokrok sora!

Éppen oly édes szeliden,
Mint azon a szép szombat est,
Mikor az első taps kitört
S nem volt tapsolni senki rest.

A színház, hol átívelt
Annyi kábitó dadalt,
Ahol először énekle
A világhírű rokka dalt!

S most új király uralkodik
Más szed babért a szinpadon
Tovább siet, annyit susog:
»A rokka dalt meghallgatom«!

S míg önmagához így beszél
A színház portájához ér
Megáll, . . habozik, . . tétováz,
Nem — nem mégis bemenni fél.

Valakivel találkozik. —
Vagy megismeri bárki ott
Őt, ki 10 évvel ezelőtt
Könnyet ejt s tovább tántorog.

De mégis hallania kell,
Hallani azt az áriát!

Erdekes, hogy az alapító levél szövegében végezték éppen tegnapra volt összehívva a vegyes bizottság s az mint más helyen megírjuk tudomást sem vett a leiratáról. A miniszteri beiratot a következőkben ismer-
tetjük.

Debreczen szab. kir. város közönségének 1896 évi május hó 26. és 27. napján hozott azon határozatát, mely szerint az ottani rk. algimnázium főgimnáziummá fejlesztéséhez szükséges költségeknek 100000 forint terjedő részét épületanyagban és állítólag készpénzben elvállalni hajlandónak nyilatkozik, elvileg örvendetes tudomásul veszem s a város közönségének ezen nemes áldozatkészségéért elismerő köszönetemet nyilvánítom.

Az ezen határozathoz kötött feltételekre vonatkozólag azonban a következőket kell megjegyeznem:

Kernem kell a város közönségét, hogy a szobán forgó 60000 forint készpénzt ne 10 év tartamára elosztva, hanem lehetőleg két év alatt bocsássa az intézetnek rendelkezésére, mert különben a gimnázium kifejlesztése, mely felette sürgősnek látszik a küze jövőben fedezett hiány miatt alig lesz végrehajtható.

2. Részemről elvi szempontból nem fogadhatom el azon feltételt, hogy Debreczen városa tanügyi tekintetben a főgimnáziumra befolyást gyakoroljon, és pedig azon okból nem, mert az ország összes kath. jellegű középiskolái az 1883 é. XXX tcz. szelleméből s a tényleges állapotból kifolyólag a vallás és közközi, miniszternek, illetőleg törvényes közönségének a tank. főigazgatójának hatósága, felügyelete és vezetése alatt állanak.

Az ellen, hogy a város az ő hozzájárulása arányában a leendő főgimnázium gazdasági vezetésébe befolyjon, nincsen észrevétel, de a befolyás közelebb meghatározását ki kell kötnöm.

3. Közelebről kívánom meghatározatni azt is, hogy a m e n n y i b e n idők folyamán v i l á g i tanárok alkalmazása valószínűleg szükséges, mily mértékben és mily módok mellett óhajta a város a tanárok választására vonatkozólag támasztott jogát biztosítani. Meg kell jegyezni, hogy nem tartom czélszerűnek az intézet kifejlesztésének ügyét valamikor a messze

övöben talán bekövetkező, de előzetesen nem mérlegelhető s a viszonyok különböző alakulásától függő eshetőségektől feltételezetten megállapítani, tekintettel arra, hogy a kegyes tanítórend a debreceni főgimnáziumot bizonyára minden időben legelső rendű középiskolák közé fogja számítani s még az esetben is saját kebelbeli tanáraival ellátni, ha esetleg képzett tanárainak megfogyatkozása miatt kisebb fontosságú intézetét nem volna képes kartagjaira bízni.

Végül arról szól a miniszter, hogy az alapító levél kiállítását feleslegesnek tartja. Ezt a n. váradi püspöktől és a debr. kispüspöktől sem követeli. Helyette inkább kétoldalú szerződés készítését ajánlja.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

január 15.

Debreczen város jog- és pénzügyi bizottsága szombaton délután három órakor Vecsey Imre tanácsos elnöklése alatt ülést tartott. Jelen voltak: Ábrahám László, Lengyel Imre, Zádor Lajos, Koszorus Lajos, Stern György, Hajdu Gyula, Szabó József, Varga Károly jegyző.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után Szombati József és neje kérvénye került tárgyalás alá, a kik a törvényben megállapított nagyságu telek helyett kisebb területen építkeztek.

Miután a mult ülésen már ily tárgyat hozott a bizottság érdemleges határozatot, erre való hivatkozással az engedély megadását javaslatba hozza.

A tisztifőügyésznek kerteségekre vonatkozó szabályrendeletre adott véleményét olvastá fel ezután az előadó jegyző. Miután Ábrahám főügyész abban a véleményben van, hogy a kerteségek mint belterületek a városi statisztikának hatásköre alá tartoznak — külön kerteségi szabályrendelet alkotása fölösleges.

L e n g y e l Imre egyoldalunak mondja ezt a felfogást, mert az építkezésekre semmiben sem terjeszkedik ki. Egyben kifejezi azt az aggályát, hogy jövőben a debreczeni kerteket nem tudják kertekként fontartani,

mert a helterületnek hegyközséggé alakulása képtelenség. Az építkezési szabálytalanságok megállítására tehát helyhatósági statutum válik szükségessé.

A bizottság a kerteségi szabályzatot meg erősítés végett átteszi a városi tanácshoz.

A város közönsége felirt a kereskedelmiügyi miniszterhez. Debreczenben ipari szakiskolának felállítására tárgyában. A miniszter válaszolt arra. Sajnálattal hozza tudomására a városi közönségnek, hogy kérelmét az ipari szakiskola tárgyában ez idő szerint nem teljesítheti, sem pedig azért, mert a rendelkezésekre álló alapok jelenleg már más ipari iskolák és intézetek igényeire vannak előirányozva. Mielőtt tehát ezek testet ölthetnének, addig Debreczenben ne legyen állami ipari szakiskola.

A bizottság a miniszter leiratát átteszi a városi tanácshoz a rendes tanulmányozásra és ennek alapján előterjesztés végett. mert a tárgy ilyen formájában nem tartozik a jog- és pénzügyi bizottsághoz.

A szováti ev. ref. egyház azért fordult a városhoz, hogy a templomuk renovalására, illetve a torony építésének befejezésére 800 forintnyi segélyt utalványozzon ki.

A jog- és pénzügyi bizottság a segély pénz megadását javaslatba hozza és pedig a rendkívüli költségvetés terhére.

Budapest főváros közönsége ártirt a közös vám- és kereskedelmi szövetségek újból törvényerőre való emelésének helyeslése tárgyában. Tudomásul vettek.

A vallás és közoktatásügyi miniszter a nagykorú iskolai rend védelme tárgyában kelt szabályrendeletét jóváhagyva az most nekünk is elküldött azzal, hogy a város ahhoz hasonló szabályrendeletet lehet alkosson, illetve a már meglevőt aszerint módosítsa.

A jog- és pénzügyi bizottság a szabályrendeletet — miután annak itt szükségét nem látja a helyi viszonyokkal szemben — tudomásul vétetni javasolja.

Gömöri Péter, anyakönyvi hivatal szögállandósítását és nyugdíj igényével bírósorába való felvetelét kéri.

Miután az anyakönyvi hivatal nem városi hivatal, a bizottság a kérelmet megtagadja.

A Meszena alap kezelésének és hova fordításának tárgyában főszámvevői és főügyész jelentés oda konkludál, hogy a 30,000 forintot alapítvány jövőben is önállóan kezeltesék és iparos ösztöndíjakra, valamint ipari segélyezésekre fordíttassék.

Az alapítvány eredetileg úgy szölt, hogy az az összeg külföldről ide jött iparosok segélyezésére és képezésére használtassék fel. — Miután azonban a városi hatóság az előfordult ilyen esetekben a házi pénztárt vette igénybe, — a kamataival együtt csorbitatlanul álló alapítványi összeg felől tehát intézkedni kellett, s a ker. betegsegélyző pénztár az iránt kérelmez, hogy az alap kamatait ezentul neki adják.

A bizottság hosszas vita után abban állapodott meg, hogy a kerületi betegsegélyző pénztárnak nem adják ki az alapítvány kamatait, hanem elfogadták a főszámvevő és főügyész javaslatát.

Ezzel az ülés véget ért.

A „Debreczen“ sajtópöre.

— Dr. Nagy László kir. alügyész vádbeszéde. —
(Folyt és vége.)

En tekintetes törvényszék bizonyítani feleslegesnek tartom, hogy ebben a közleményben gyűlölségre való izgatás foglaltassék. Egyszersmind konstatació végett, hogy igenis foglaltatik, felolvasok egy pár rémletet, a mely oly erőteljesen van írva, hogy nem is lehetne erőteljesebb módon kifejezni a gyűlöletet, nevezetesen az I-ső szakban, a hol a „Vad oláhok“ bontanak, im békét aztán kijelenti, hogy sohasem lesz résen háke, mig egy oláh lehet itten azt sem tudod, hogy mikor dőf által, ártalmas kigyóknak nevezi és azt mondja, hogy ez a halátlan nép gyűlölséget

Hiszen a kedvencz énekel
Hideg borzongás rezgi át.

A színház körül esőnd honol,
Majd ő a falhoz csomolyog
A sötét tulsó oldalon,
S a dalból majd halani fog.

És most a sötét falhoz ér,
Oly hideg az, miként a jég
Homlokát hozza nyomja ő
Mely edes gyötrő lángtól ég!

Egy nesz egy hang nem hallható,
Oly tulvilági ott a csend,
Csak a szél bug át olykoron
S a jeges ág nyög néha fennt.

A hó nagy p-lyhekben omol
Ellapi a nő ujsát
A hideg szél metszőn sziszeg
Kavarj a frissen hult havat.

S a nőt áthatja a hideg,
Szemére lágy szender borul
S tündéri álmok álma az
Mi most előtte elvonui.

Ugy látja Faust a szinlapon,
Graetchen ismét Anett leszen
A nép miként a tenger ár,
Ugy siet, ugy tolu megyen!

A nézőtér zsufolt tele
Nincsen üres egy csöppe hely,
S arcz mind ugy figyel vigyáz,
Hiszen ma Anett énekel.

Szép hangja ismét visszatért
Édesb csengésű mint vala
S ő énekelni fog megint
Szebben, mint egykor valaha:

S a nép, amely elfeledte már
Ujra tombolni fog neki
Anett mégegyzer nagy leszen
A rokka dal azzá teszi.

A szél süvölt, dermedt a fagy,
De ő csak álmodik tovább
Nem érez hideget havat,
Csak a sikernek mamorát.

Most most im rajta áll a sor
A rendező int s ő belép —
Most — most egy lépés mára
Lázás fény rezgi át szemét,

S im benne a rokkadal lefolyt
S kitör reá a taps vihar
Az új kedvenczet elteti
A felrengtető vihar.

Anett fülebe hat a taps,
Ez a legkedvesebb zene
Ocsudk, alma tünni kezd
Zárva még mindkét szemé.

S most átfúj ujra a vihar
Arczába csap egy száraz ág
Főlnéz Anett s lázzal susog
Koszorus s meghajlja magát.

tanusít irányunkban és indok fajzatnak nevezi, majd veszett csodának, azt hiszem mélyen tisztelt esküdt bíróság, hogy a szenvedélynek legnagyobb foka kell ahhoz, hogy valaki egy emberfajt vagy csoportot vesztet csorda titulussal illetem és végül »De az oláh, ez a népek alja, harapni fog a míg mozog ajka, míg meg nem hal száz kinos halál!«

Ehhez kell számítani minden versnek végét: Agra velök.

Azt hiszem, nem forog fenn kétség senki előtt, aki ezt a cikket átolvassa higgadtan, hogy ebben a cikkben a btkv. 172. §-ába ütköző nemzetiség elleni gyűlöletre való izgatás vétségének tárgyi ismérvei feltalálhatók, sőt csodálatra méltó, hogy ily költői beszéd alakjában, amely mégis korlátozza a szenvedélyeket, oly erősen domborodik ki a felindulás. Azt lehet mondani, amint az orvosi tudomány egy sebre azt mondja, hogy »szép eset, erre is rámondhatjuk, hogy mint a gyantát lehet oda tenni, amely magában foglalja a legszigorubb hivatás mellett is a 172. §. követelményeit.

Az a kérdés, hogy ha meg van a tényálladék, ki felelős, hogy ez a közlemény megjelent? A törvény azt mondja, hogy büntetendő a szerző, ha ez nem tudatik, a kiadó s a tulajdonos, tehát minden kétséget kizárólag megállapítható, hogy első sorban a szerző tartozik felelősséggel, Imády József az, aki most is kifejezetten beismerie, hogy ő volt szellemi alkotója ennek a közleménynek, ő küldte be közies végett a »Debreczeni« szerkesztőségébe s hogy az ő tudtával, beleegyezésével s ő intézkedése folytán jelent meg a Debreczenben ezen közlemény. Kérdés, hogy van-e valami olyan körülmény, ami az illetőnek a büntethetőségét kizárja? Vádlott kimondja, hogy őt a vers írására értesülés indította. Anélkül, hogy újságok szavahihetőségében kételkedni akarnék, kénytelen vagyok megjegyezni, hogy a mindennapi élet vagy tanúságokat nyújt arra, hogy valamely tudósító a tényleg megtörténteket nem minden tekintetben megfelelő színben tünteti fel, nem kész akarathól, hanem pl. szakkerzettsége hiányai folytán.

En m. t. esküdt uraim ezt az indokot, amelyet a vádlott felhoz, egyáltalában nem tartom olyannak, amely az ő cselekvényének büntethetőségét kizárná, nem lehet az ilyet büntetlenül hagyni s ép azért én a vádat fentartom. — Még csak egyet legyen szabad megjegyezni, bizonyosan mindnyájan emlékezünk arra, hogy ezelőtt néhány évvel nemzetiségi sajtóper volt tárgyalás alatt a debreczeni esküdtsek előtt, de más irányban, mert ott román által elkövetett izgatásról a Lukács László bűnperéről, ez alkalommal a vádlott képviselője azt a kijelentést tette, hogy nem lehet ezen esküdtsek hivatott ezen kérdés elbírálására, mert ez a bíróság mind magyar nemzetiségű tagokból áll és elfogultan fog ítélni. Akkor a vádló, akire mindnyájan tisztelttel emlékszünk vissza — azt monddta, én az önök hazafiságáról úgy vagyok meggyőződve, hogyha ide egy magyar embert allítanának, azt önök ép úgy vétkesnek mondanak ki, mint a vádlottat, en m. t. esküdt uraim ezzel a kijelentéssel fordulok önökhöz és avval végzem beszédemet, hogy azt hiszem, miszerint az esküdtsek megtalálta a helyes utat akkor ama fontos politikai jellegű kérdésben, mikor G. Biró Zoltán elítélte ez az esküdtsek. Én hiszem, hogy nem fog más, mint az igazság érzetétől és az eskütől vezérelve és nem fog melléktételekből vagy más személyes motívumokból oly verdiktet hozni, a melyet talán megbánni kellene; én hiszem, hogy megfogja találni a helyes utat és kerem a btk. 172 §-a 2. szakasza alapján vádlottat vétkesnek kimondani.

A nőegylet második társas estélye.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen jan. 17.

Meglehetősen nagyszámú közönség előtt folyt le a nőegylet jótékony célra rendezett;

hangversenyyel egybekötött társas vacsorája.

Hanem a remek szép hangversenyi számok ra is szolgáltak az érdeklődésre. Mindjárt az első szám: Bosznay Istvánné urnő zongora játéka melynek remek előadása és különösebb fűző színezése zajos tapsokra ragadta a közönséget, valóban művészi magaslalon állott.

Második, ki a podiumra lépett, Kémény Klára urhölgy volt, ki szép, érczes, csengő és kitűnő iskolázásra való hangjával és előadásával szolgált rá a zajos tetszés nyilváníására mely előadását jutalmazta.

Harmadik szám volt a Zivuska Jolán urhölgy szavallata, ki bátyjának, Zivuska Andornak lapunk számában közölt versét szavallata s tőle már többször élvezett szép előadásával és csinos orgammujának erejével most is mélyen megtanította és elragadta a közönséget.

Nagy Dezső cimbalomjátéka következett aztán. Nagy Dezsőről csak annyit lehet írunk, hogy a szó teljes értelmében utanozhatatlan mestere ő a cimbalomnak, akinek a verője alatt nem cseng, de énekel a cimbalom. A tetszés nyilváníások miatt többször volt ujjazni kénytelen.

Végül a dalárd a fejez be a hangversenyt egy pályadíjat nyert darabjának remek szépe előadásával, amit már dalárdánktól megszoktunk.

Ezután kedélyes vacsora és táncz következett, mely a reggeli órában ért véget a legjobb hangulatban.

A jelenvolt hölgyek névsorát a következőkben közöljük:

Urnök: Antal Jenőné, dr. Benedek Jánosné, Bahunek Ignáczné, gróf Bethlen Sarolta, Beke Lászlóné, Bechert Manóné, Beresi Samuelné, Bosznay Istvánné, Bárdos Gézané, Bosznay Karolyné, gróf Dégenteld Otóné, Dobógnán Istvánné, Farkas Mórne, Füleky Pálné, özn. György Elekne, dr. Gulyas Istvánné, dr. Horváth Karolyné, Jeney Györgyné, Kovács Józsefné, Koczak Akosné, gróf Korais Zsigmondné, Komlóssy Imréné, Köcsy Sandorné, dr. Kemény Mórne, László Albertné, özv. Lukács Elekne, Miskolczy Jenőné: özv. Polgár Gyuláné Puky Gyuláné, Paksy Imréné, Szunyogh Sandorné, Szallay Józsefné, Stegmüller Arpadné dr. Sárvary Gyuláné, Szűcs Kálmánné, Szarukán Sandorné, Tóth Kálmánné, dr. Tüdős Jánosné, dr. Tüdős Kálmánné, Unger Gusztávné, Udvarhelyi Karolyné, özv. Zivuska Ferenczné.

Lányok: Antal nővérek, Bahunek Gabriella, Balogh Terka. (N.-Károly) Bosznay Gabriella, gróf Degenfeld Anna és Maria, Elek Anna, Fich Paula, Farkas Erzsike, Juhász Iza és Elvi, Jency Erzsike, Lemény Klára Kölcsey Ela, Kiss Ida, Kovács Lujza, Miskolci Etta, Meray Ottil, Sárvary Adél, Sáska Gizella, Unger Margit és Lujza, Varady Terka (Kis-Ujszállás) Zivuska Irén, Jolán és Mariska.

Ujdonságok.

* A város és a r. kath. gimnázium. A város 100000 frtos hozzájárulásának feltételeit tartalmazó alapító level szövegének megállapítása végett tegnap gyűlt össze a vegyes bizottság Komlóssy Arthur főjegyző elnöke mellett. Jelen voltak a város részéről, — a főjegyzőn kívül — Abraham László, a kinek javaslata szolgált a tárgyalás alapjául, Vecsey Imre, Szabó József, Csóka Samuel, a r. kath. egyház képviselőiben Wolafka Nándor, Nemes Kálmán, Váczy János, Unger Gusztáv és dr. Irinyi István. A bizottság nem vett tudomást Wlassics szombatán érkezett lapunk által ismertett leiratról, mely vele hivatalos alakban is közöltetett, — hanem attól függetlenül a városi közgyűléstől, illetőleg a felettes egyház hatóságtól kapott utasításhoz tartotta magát. Az alapítói levelet pedig minden tekintetben a városi közgyűlés határozatban kifejtett feltételekhez alkalmazkodva, a közgyűlési határozatban kifejtett feltételekhez alkalmazkodva, a közgyűlési határozat szellemében fogalmazta meg. A fentebb említett miniszteri leiratra vo-

natkozólag irányadó férfiak véleményét hallva, megjegyezhetjük, hogy a város semmit sem fog engedni eddigi ösmerellen álláspontjából.

* Suvich Jenő előléptetése. Bribiri Suvich Jenő, a Debreczenben állomásozó 39 gyalogezred parancsnokát, — mint már jelenítettük — Ő felsége a király a zárai dandár parancsnokává léptette elő. Az ezred tisztikara, míg egyrésztől fájjalja a kiváló katonai a humánus parancsnok távozását, másrésztől testületileg történt tisztelgessel adott kifejezést az előléptetés felett érzett örömeinek. Suvich Jenő rövid idő nehány nap mulva elfoglalja új méltóságát s helyébe a legelső helyezett valóság szerint Oriénburgi Melzer Rezső, a Galgóczi nevet viselő 71-ik gyalogezred ezredese jön Debreczenbe. Haziezedünk új ezredese kiváló jeles és amilyen erélyes, oly a humánus katonai a kihez jelenlegi állomáshelyén is tisztelgettel és szeretettel vonzódik nem csupán tisztikar, de a város közönsége is. Suvich Jenő előléptetését holnap fogja közölni a katonai hivatalos közlöny. Haziezedünk derék tisztikara körében pedig mozgalom indult meg, hogy a távozó ezredest debreczeni parancsnokágának emlékére díszes emléktárgy, a díszes tisztikar gyönyörű kivitelben készített arckép csoportozat s ezt a testületileg történt bucsuzás alkalmával fogják Bribiri Suvich Jenőnek ányújtani. Az ezred altiszteje is mozgalmat indított; val mennyien lefénykepeztetik magukat a díszes albumban adják át emlékül a távozó ezredesnek.

* A bagolyvár sorsa. A kisuj utca elején ékeskedő régi vargaszín már ösdiók óta nagy száka a józilevá ömbegek szemébe. — A városnál is örökös tanakodnak azon, hogy ugyan mit csináljanak azzal a rozszat alkotmánygyal, — mire használják azt a keskeny lelet, amin jelenleg az a derék épület tespenkedik. Szabó József főszámvérvő — úgy látszik — megalkalta már azt a sok terpezketés, ami ezirányban szövegre került s hogy véget vessen a további tervezetéseknak, a városi tanácshoz ő is beadott egy — tervet. A főszámvérvő javaslata különben elég életrevaló, mert azt kívánja, hogy első sorban is rombolják le a díszes palotát és a helyére, valamint az utca másik oldalán levő, jelenleg kofák és csavargók állomását képező hasonló keskeny telekre kétemeletes bérházat építsen a város, még pedig — ha a szakvélemények helyeselni fogják, — úgy, hogy az épületek hosszabban az utca be boltoztassék s a boltozat alatt bazárszerű boltok nyiljanak az utcára. A boltozat teteje pedig a bérház udvara volna. — A javaslat a tanácsától a különböző bizottságok utvesztőjébe került, ahonnan azonban — mint illetékes helyről értesülünk, — még a második milleniumi ünnepélyek megnyitása előtt ki fog kerülni.

* A városháza átalakítása. Mig az új városháza ügye lassanként a feledés ködébe merül, addig napról-napra égetőbbé valik az a kérdés, hogy hova helyezték el a folyton szaporodó városi hivatalokat. A »Hungária« bérlete a jövő évi február hó elsején lejár és a város nem szándékozik azt megújítani, mert az évi 8000 frtnyi bérletösszeget megakarták akarítani. Ezért már jó előre gondoskodik a városi tanács, hogy a megfelelő helyiségek készen várják a Hungáriából kiköltözökdő hivatalokat. E célra a városháza keleti szárnyat, mely ezelőtt törvényszéki börtönül szolgált, s amely jelenleg üresen áll, úgy átalakítják, hogy az hivatalos helyiségnek alkalmas legyen. Az építéshez már tavasszal hozzáfognak s tde fogják helyezni az adó s katonaiügyi osztályokat. A többi hivatalok helyiségeire vonatkozólag még nincs határozott terv.

* A debreczeni tatárok. Egyik helybeli kised lapírsunkban — habár tréfás alakban is — azt írja valaki, hogy a szép, de boldogtalan csapókertierzsi kennek hollóhája és nefelejsszemei mellett a tartypusra emlékeztető kiálló pefacsontja van. Ezt az ázsiai tatárok maradványairól szöve mesét szegény jó Kó mócsi József próbálta egyszer bizo-

Debr. 1898

nyitgatni a 70-es évek elején a Kispi-pa törzszakaláná, amidőn egy alig felkerült debreczeni ifjú az asztal végén szerényen megjegyezte, hogy ő elfogadja azt az állítást, hogy a debreczeni civis tatármaradék, ha viszont Komocsi megengedi, hogy az 5 arczán észlelhető tipikus kifejezések szintén tatár eredetre vallanak, mert a tatárok között különböző fajok voltak ám, — ísl a legnemesebbig!

— No jól van öcsém, szolt sejtelen nélkül Komocsi — hát melyik tatárfajhoz tartozának szerinted az en ősvim? —
— A kutyafejű tetárok fajához! — volt a mi fiunk válasza — és lett erre óriási hahota — mely megrezgeté a Kispi-pa falait. A jó öreg poeta sohasem szolt attól kezdve a debreczeni tatárokról — Vigyázzon a kis Ujság tatárkodója is, hogy ugy ne járjon mint Komocsi.

A karcuköz kiszélesítése. A debreczeni utcák azon közös tulajdonsága, hogy egyik végéről cem láthatni a másikig, a legültebb módon észlelhető a Széchenyi és a kadas utcákat összekötő sikatorra, amit Karcuköznek nevezte el a régiek ironiája. Ezt a karcusagot azonban nagy veszély fenyegeti, mert a városi tanács elhatározta, hogy a karcus köz kiszélesíti és egyenes utcát formáltat belőle. E véget egy Széchenyi s egy kadas u czai ház kisajátítása válik szükségessé. S a b ő József felszámvevő a mai anacsülés elé már be is terjesztette erre vonatkozó véleményes jelentését.

A h.-bösszörményi presbiter választás ügyében a mai postával egy czafoló nyilatkozatot kaptunk Paksy Károly ottani r. kapitánytól és bukott főgondnokjelöltől, amely valótlanul mondja multkori tudósításunkat. Mi kijelentjük, hogy hírvéket annak idején jó forrásból kaptuk s most a dologra bővebben ki nem terjeszkedünk épen azért mert a H.-Bösszörményi es vidék cz. lapban olvassuk, hogy Paksy a választást megfélebezte, tehát a dolog rendes útjára van terelve s csak annyit jegyünk meg hogy hiszen ezt a kormánypart a debreczeni presbiterválasztással is megette. —

Redei Szidi művész a zeneakadémiában. január 27-iki zeneakadémiai népszerű hangversenyen Györfi Margit énekesnő nem szerepelhet családi körülmények miatt. Közreműködik: R e d e y S z i d i operacékesnő Budapestről, az ifjabb nemzedék csalogánya ki minden fellépéssel hódítja a közönséget. S z o t y o r i Nagy Karoly igazgató a napokban eszi közze a műsort és tájékoztatja zeneakadémiájáról.

Közjegyzők gyűlése. A debreczeni kir. közjegyzői kamara tegnap tartotta tisztújító közgyűlését N á n a s s y Lajos debreczeni kir. közjegyző lakasan, a melyen a tisztviselők megélték jelentéseiket a kamara mult évi működéséről. Ezután a tisztújítás következett, melyen erős harc folyt a debreczeni es nagyváradi hegemonia kérdése felett, s a mely a mi városunk győzelmével végződött. Megválasztottak ugyanis elnöknek N á n a s s y Lajos debreczeni; titkárnak B a g d i P a p Sándor karczagi; pénztárnoknak P a d r a h Sándor h.-szoboszlói, választmányi tagoknak M e z e i Mihály nagyváradi; L e s t y á n Adorján székelyhídi; póttagoknak C h o l n o k y Imre szatmári és Tamásfalvi T h u r y Ignác belényesi kir. közjegyzőket. A közgyűlést közös ebéd követte az ujonnan megválasztott elnök, N á n a s s y Lajos vendégszerető hazánál.

A kabai ember. Sok mindenféle dolog behozza a jó vidékeket Debreczenbe a vásár révén, s igyekeznek ügyeket a nagy napon l bonyolítani. Így kerűl aztán ma reggel az itteni mezőrendőrséghez egy ügyes-bajos atyafi, Kabára azt adta elő nagy szomoruan, hogy az aposa mióta a lányát feleségül vette szüntelen üldözi s a lakásán is felkeresi, hogy szidalmakkal illesse. A rendőrfogalmazó az illetékes szolgabíróshoz utasította a panaszoszt, kinek az illetékesség fogalmáról sejtelve sincs és így s-hogy sem értette meg: miért ne lehessen az ő ügyét a vásárral egy lüst alatt a debreczeni kapitányságnál elintézn.

A csizmadia ifjuság bálja. A mes terek után az ifjak következnek holnapután a bálózsabban, mint a hozzáuk beküldött meghívó mutatja, mely szerint a debreczeni csizmadia ifjuság 1898 jan. 19-én szerdán a Korona dísztermében zártkörű táncvigalmat tart. melynek belépti díját kiki tetszés szerint fizeti. Italakról a rendezőség gondoskodik. Jóízű ételekről a vendéglős kezekedik, A tánczes telyen mely este 7 órakor kezdődik, ifj. Z s i g a Józsi zenekara működik.

A népkönyha áldásai. Minden egyes nappal jobban nyilvánvalók lesznek és intik a közönség nemeskeblű részét, hogy segíteni a nyomorgókön fokozottabb mértékben mint azt eddig tette. A mult szombaton tartott társas estély is alig 40 frot jövedelmzett mindössze a szép czelra, már pedig a négytelnek eg éb alapja nincs, hogy a segítség a társadalom felbuzdulása mennyire szüks ges, mutatja az, hogy a népkönyha fennállása első hetében 618 adagot osztott ki a jelentkezett szegényeknek s ma már 120—130-ra megy naponként a látogtás száma Bizony a városi hatóság is nagyobb mértékben segíelyezhetné a közhasznu intézményt, az igaz, de a főkötelesség a társadalomé, melynek ajánljuk ezuttal is szive partfogásába.

Alarczosok igazolványai. A jogász es tisztviselőkör alarczos tánczes telyének rendezőbizottsága közhírré teszi, hogy a szigoruan zártkörű jelleg megőrzése czéljából a mulatságon megjelenőknek a belépti jegyen kívül igazolvánnyal is el kell látni. Iy igazolványok, amelyek azonban az inkognitót taljes merékben megőrzik, H a r m a t h Gergely bálbizottsági pénztárnoknál kaphatók díjtalanul az egylet helyiségében (Kenyer-pjacz, Reichmann ház) naponként 5—7 óra között. A rendezőbizottság eyszersmind felkeri azon urakat, kik az estélyen alarczban óhajtanak megjelenoi, hogy legkésőbb folyó hó 22-én delután 5 óráig dr. S z ü c s Géza egyleti titkárnál, (Sziágyi Imre ügyvéd irodája Nagy-Csapó-utca) jelentkezzenek, hogy ily-nemű megrendelesek tömegesen eszközölhetők legyenek azon czégektől, akikkel a bizottság erinkezésbe lépett. Megjegyezzük, hogy ily-nemű ruhazatok papirból 1—2 frtba, szövetből 5—6 frtba kerülnek.

Furfangos bundatolvaj. Király Lajos sárándi lakos haza felé igyekezett innen Debreczenből s midőn Vámos-Pércs alá érkezett, lábai annyira megfáztak, hogy kénytelen volt a kocsirol leszálni s a mellett gyalogolni. Hogy könnyebben haladhasson, jó meleg bundáját a szekéren hagyta. Midőn aztán megmelegedett a lába, kocsirol ült s bele akarta magát bundájába; de nagy meglepetésére a bunda eltűnt a kocsirol. Tegnap jelentést tett az itteni mezőrendőrségnek azzal, hogy gyanuja egy vámos pércsi emberre irányul, ki akkor csatlakozott hnzzá, midőn a kocsi mellett gyalogolt s beszégetett ve e. Az uti farsón egy jó bunda volt, mely nagyon hasonlított az övéhez Két-egtelen tehát, hogy a ravasz utitárs magára öltötte az ő bundáját, midőn a szekérről leszállott s egy kedvező alkalommal odább állott vele. A mezőrendőrség a pércsi előjáróshoz utasította a károsultat, mivel annak területén történt a bunda ldpás.

Az országos tanáregyesület kérése. A debreczeni tanári kör reszeröl dr. K a r d o s Albert a kör titkára tegnap kérvényt intézett a városi tanácshoz, amely kérvényben a kör elérkezettnek látja az időt, hogy az országos tanáregyesület 1898 évi közgyűlése előkészítéséhez az első lépések meg tétessenek. Ennélfogva felkéri a tanácsot, hogy a tisztikar kebeléből több tagu bizottságot küdjön ki, mely vendéglátás terheiben örömet osztolni kívánó tanári kör e czéira megválasztott bizottsággal egyetértve hozzá fogna a szükséges előmuvkalatokhoz, keritovábbá a közös bizottság sürgős egybehívásáról való gondoskodást is. — Az el készítő bizottság működésébe e kérvény szerint bevonandók volának a közepiskolai tanügy helybeli vezetői, u. m. Géresi Kálmán tankerületi főigazgató és Joé István egyh. kerületi közepiskolai felügyelő. A tanári kar kiküldötti az

előkészítő bizottságba Dóczy Imre elnök, Cs r-halmy József alelnök, Harmath Gergely pénztáros, dr. Kardos Albert titkár, Fazekas Sándor, S nka Sándor és dr. Szántó Sámuel.

Nyirvizjárulék fizetésre felhívás
Az alsó nyirvidéki vízlecsapoló társulatot érdeklő 1898 évi ártéri költéségek befizetésére az érdekelteket azzal hívjuk fel, hogy akik f e b r u á r h ó 15-ig az első felevre szóló járulékaikat ki nem fizetik, azoktól v é g r e h a j t a s u t j á n fog az favevi 5%-os kamatával együtt behajlatni. D-breczen szab. kir. város adóügysz-talya (Hungaria I-ső em. 8 ajtó.)

Harc a rendőrök es katonák között
Tegnap éjjel a tizenhárom város egyik nyilvános helyén két honvéd annyira garzaldalkodott, hogy rendőri beavatkozás vált szükségessé. Két rendőr meg is jelent a helyszínen s figyelmeztette a vitezkedő bakkancosokat, hogy tisztességesebben viselkedjenek. — Ezek azonban meg inkább duhajkodtak s fenyegető állást foglaltak a rendőrökkel szemben. A rendőrök szükségét látván a katonák lefegyverezésének munkához fogtak. A kivétel azonban valóságos harccal történt, mert a bakak iszonyu vagdalódszat vittek véghez s e közben egy rendőrt meg is sebesítették. Végre hosszu küzdelem után a lefegyverezés sikerült. A rendőrök a II. ker. kapitányság börtönébe kísérték, honnan ma reggel ászállították őket a honvéd parancsnoksághoz, hogy az kiszabja rájuk a megérdemelt büntetést.

Színház.

Színházi műsor. L. K o m á r o m y Mariska betegége folytán a hét műsora következőleg változott:

Hétfőn, jan. 17-én, paratlan bérletben Az ember tragédiája.
Kedden, páros bérletben Az ember tragédiája.
Szerdán A kék asszony, operette.
Csütörtökön A királyné dragonyosa, operette.
Pénteken bérletszünetben, hatodszor Az ember tragédiája

IRODALOM.

A jog- és allambölcsélet kézikönyve.*
Irta Öreg János dr., a debreczeni ev. ref) jogakadémián a jogbölcselet tanára. Debreczen 1897. 330 lap.

Hazai jogbölcseleti irodalmunkban eseményszamba megy eredeti jogbölcseleti munka megjelenése. A jogbölcselet terén egész a legujabb időkig — kivéve az Eötvös J. hatalmas államudományi munkáját — a magyar szellem alig mutathott fel valami eredetit, sőt az idegen s jobbara jobbara nemet jogbölcseleti munkák fordításait, illetőleg átdolgozásait is meg lehet ujjainkon számlálni. Pulszky Ágost lendítette fel a legujabb időkben (1885.) jogbölcseleti irodalmunkat, a Comte positivismusán felépített jog és allambölcsészeti alaptanai-vel, mely eredetiségével es mélységével a külföldön is nagy figyelmet keltett. Az ő nyomait követte azután Pikler Gyula (1892.) jogbölcseleti bevezető-jevel.

A mult 1897. évben végre — mintegy a multak mulasztásának pótlásaul — három eredeti jogbölcseleti munka jelent meg. Egyik szintén Pikler-től, a budapesti egyetem tanaratól, másik Esterházy Sándor kassai jogtanártól, a harmadik pedig Öreg Jánostól, a debreczeni jogakadémia érdemes tanaratól, kinek fent irt műve alig két hónappal ezelőtt hagyta el a sajtót.

Öszinte örömmel üdvözöljük Öreg Jánost munkája megjelenése alkalmából, annyival is inkább, mert ezzel protestans jogakadémiáinknak is — amelyekén Bihari Imre óta (Ahrens átdolgozása 1872.) szunnyagozni látszott a jogbölcselet — újból tisztességet

* Ezt a nagybecsű ismertetést a Debr. Prot Lap-ból vesszük át. Szerk.

szerzett. Örülünk munkájának azért is, mert jogakademiánk tankönyv irodalmát oly művel gazdagította, melyet úgy kellő terjedelmű, mint tartalmának tárgyilagossága és nyelvezetének világos s fejtegetéseinek meggyőző volta miatt joghallgató ifjúságunk kezébe bátran ajánlhatunk vezérfonalul az előadások megértéséhez.

Ami Öreg János művének irodalmi értékét illeti, erről röviden a következőket kell megjegyeznünk.

Azon nagy harcban, mely a jogbölcsészeti felfogására és kiindulási pontjaira nézve a régi természetjogi iskola és a modern pozitívizmussal közt napjainkban folyik Öreg a pozitívizmussal szembe áll s miként Comte és Pulszky úgy ő is azt veszi fel vezéreszműül, hogy eszjog vagy természetjog nem létezik, annak kutatása maddó dolog. Ajog csak az államban képviselhető és így az nem más mint a törvényes rend, tehát maga a törvény és az egyeseknek a törvény által engedett cselekvési kör. A jogbölcsészet csak a pozitív jogról szólhat és feladata egyfelől, hogy megértesse velünk a fennálló jogi és állami intézményeket s az azok rendezésére szolgáló szabályok alapján a cél és észszerűket (!) megállapítsa — másfelől hogy utmutatást adjon azoknak lehető tökéletesítésére, javítására. (141.)

Miután a bölcsészeti kiindulási pont véleménye dolga s miután e részben nem értünk egyet szerzővel, e kiindulás pont ellen kifogást tenni nem akarunk. Az bizonyos, hogy a jogbölcsészetet realisabb alapokra kell fektetni, ha életképesse akarjuk tenni, mert a tiszta idealizmus üres spekuláció, az egyedül igaz eszjog valóban nem egyéb mint a bölcsék kövének keresése a jogteren (Pikler), de azt hisszük; a jogbölcsészet realisabbá tehető a pozitívizmussal együtt is, mert ilye a pozitívista felfogás szerint a jogbölcsészet nem egyéb, mint politika. Hiszen epen szerző szerint a jogbölcsészet feladata a »szélszerű és észszerű« intézmények megállapítása s azok javítása iránti javaslatok tétele. Ez pedig tulajdonképpen a politika feladata. De következetességbe is esik a pozitívizmussal, mert szerző szerint is a jogbölcsészet módszere »az események ismerete«, holott a pozitívizmussal szemben »események« nincsenek hanem csak »tények« léteznek.

Az anyagberezés nagyon ügyes és didaktikailag is egészen helyes az Öreg János könyvében. A bevezető tanok után tárgyalja előbb az általános tanokat, aztán a jogra vonatkozó »szélszerű és észszerű« cizme alatt előbb a magánjogot, aztán a közjogot s végül a nemzetközi jogot. Az általános tanok egészen behatóan s helyesen vannak tárgyalva s e rész a munka legjellegesebb része, a különös rész kidolgozása már hézagossabb, talán azért, mert könnyebb kérdésekkel állván szemben, ezeknél elegendes tartotta szerző a tárgyalási sorrend megállapítását s rövid válaszokat a kérdéseknek, az előadó tanokra bizván a hézagok betöltését. A különös rész beosztása e len ugyan több megjegyezni valóknak lenne. Elég legyen azonban csak annyit megjegyeznünk, hogy a magánjogból teljesen hiányzik az örökösödési jog, melynek neve sem fordul elő a könyvben, továbbá a házasságot a vagyonjogi főszerződések közé sorozza, holott a házasságnak csak az alakja szerződés s így az a kötelmi jogba nem tartozik, továbbá az államjogban helyesebb lett volna az »alkotmánytan« bővebb előadása az u. n. »szervezetten és kormányzattal« pedig teljesen el is maradhattak volna, mert ezek merő politikai és közigazgatási kérdések. Mind ezek azonban nem oly lényeges hibák, melyek legkevesebb is megintatnák a kidolgozás tárgyilagossá, tömör és vonzó volta iránt alkotott elismerő véleményünket.

Legnagyobb hiányt tekintjük a műnek az irodalomtörténeti megjegyzések és vonatkozások, valamint a történeti szempontok figyelmen kívül hagyását. A jogtanulói ifjúság kezébe szánt könyvből nem lenne szabad hiányoznia sem egy bevezető irodalomtörténeti résznek, hol a tanuló legalább a főbb irodalmi munkákat s azok szerzőit megismerné, sem az egyes részletkérdéseknél a nevezetesebb irodalmi

forrásokra való utalásnak. Szerző e részben is Pulszkyt követte, mit már itt részünkről nem tudunk helyeselni.

Továbbá mélyebb történeti vonatkozásokat, adatokat szeretnénk volna látni az egyes részkeresetek tárgyalásánál. Mert ha áll is bizonyos mérvig szerző az az állítása, hogy a »késztűk«, a tudatlanok a boldog aranykort a múltban képzelik, a tudomány ellenben a jövőből reméli annak megvalósítását, — de áll viszont ezzel szemben az is, hogy a múltak tanulságait kell felhasználunk a jövőre szánt terveinknél, valamint hogy az intézmények jelen alakulatait sem tudnók megérteni a múltak ismerete nélkül. A szociológia is — melynek egy ága gyanánt tekintik a pozitivisták a jogbölcsészetet — epen a történelmi kutatásokra fekteti a főszűlét s epen a nepek legregőbb történelmeiből igyekszik a társadalmi élet fejlődési törvényeit megállapítani. Maine Summer, Beöthy Leo, Pikler ez irányu munkái sincsenek megemlítve a műbe.

E kifogásaink daczára az Öreg János könyvet sokkal nyugottabban tudjuk ajánlani úgy a joghallgató ifjúság, mint az érdeklődő közönség figyelmébe, mint a Pulszky vagy Pikler szinten pozitívista kézi könyveit. Pulszkyval szemben nagy előnye Öregnek az érthető világos, sőt kellemes nyelvezet, ami kivált jogbölcsészeti kézikönyvnel nagy előny. A Pulszky könyvét igen kevesen olvassák el hazánkban, mert mélységes, elvont s nehézkes stílusban van írva. Az Öreg könyvének világosabb s érthetőbb jogbölcsészeti ellenben világos képzeltető. A Pikler könyveivel szemben nagy érdeme Öregnek, hogy megőrizte könyvét azon szélsőségektől, kalandos következtetésektől, melyek Piklernél találhatók. A természettudományi felfogás ama tultengése, mely a Pikler különben szellemes fejtegetéseitől elriasztja az olvasót, teljesen hiányzik az Öreg J. kézikönyvében s az ő pozitívizmusa nem is kelthet senkiben visszataszást.

Legszívesebben ajánlunk Öreg J. könyvét olvasóink figyelmébe. A könyv Debr. város nyomdájában nyomtatott Éra 3 fit.

Dr. Finkai Ferencz,
sárospataki jogtanár.

CSARNOK.

Egy napi igazmondás.

— Bartley H. elbeszélése. —

— Angolból. —

(Folytatás.)

Ez mind igen szép Miss High, de tartok tőle, hogy ez új ismerősök kényszerítik majd régi köröme elhagyására.

— Soha! kialott föl Ellen! De miért szűlt ön Miss Highnek? Hiszen mi egykor csak Ellen és Ralph valánk! Miért vagyok most Miss? Azt akarja talán, hogy én viszont Fielding urnak ez nevezem?

— Nem, nem, csak nevezzen Ralphnak, kialott föl hűsünk, melyen elpirult.

— Akkor hát nevezzen Ellennek, az ön régi Ellenjenek! Igen Ralph! mi ezután is újbaratok maradunk. Legyen ön és neje fiverem és nőverem! Halottam, hogy nem sokára megartják a lakodalmat s ez nekem annyival kedvesebb, minthogy araja számára már készítem is egy kis nászajándékot!

E pillanatban az ajtó megnyílt s az inas jelenté:

— Bedfordt marquisének és Dorset Ödön ur!

Ugyaneben a pillanatban egy gazdagon öltözött idős hölgy és egy sovány, hosszú lábú fiatal ember lepett be.

Ralph kalapja után nyúlt s távozni készült de Ellen visszatart. »Maradjon« kéré halkan hangon sugva fülébe, »oly regóta láttuk egymást, oly sok mondani valóm van. Kérem maradjon, míg eltávoznak.«

Ralph engedelmessékedett s miután a belépőket néma fohajással üdvözle, az ablakmélyedésbe vonulva, egy arczkép albumot kezdett lapozgatni.

Bedfort marquisének a fiatal Ödön anyja megölelte Ellen s szívélyesen kezét szorított vele, mit mindenesetre nagy művészetet adott ha nem szívól tette. E gyanura azon körülmény jogosít fel, hogy a marquisének Anglia egyik legregőbb családjából származott és rendkívül büszke jellemű volt.

Sir Edward kiélt fiatal ember, aki tíz évvel idősebbnek nézett ki, mint amennyi valóban volt. Minden gondját arra fordította, hogy Ellen irányába minél előzékenyebb és udvariasabb legyen. A társalgás tánczestélyéről a hangversenyekről folyt, melyeket az előkelő körök rendeztek; a marquisének pedig a fiatal Miss visszavonult-ága miatt a leggyöngédebb szemrehányásokkal illette. Végül egy belépti jegy elfogadására kényszeríté Lord Vinheim jövő héten tartandó estélyére. Erre az anya és fia, miután még egyszer kifejezték azon ohajtasukat, hogy Ellen a nagy világnak megnyerjék, búcsút vettek.

— Nos, mit szól e látogatáshoz? — kérde a Miss, midőn Ralphal ismét egyedül volt.

— Ugy gondolom, hogy a marquisének és fia vonzalmanak, egészen más, titkos indítoka van, felelé Ralph.

— Ugyan mi lehet az?

— Talán pénzére számítanak kedves Ellen, lönben egy ily büszke arisztokrata nő, egy Bedfordt, nehezen keresné őnt fel lakásában felett Ralph csodálatos őszinteségével.

— Lám, gyanuja nem a leghizelgőbb, szolt Ellen mosolyogva. »De hát honnan tudja, hogy nem személyes előnyeim nyerték meg számomra a marquisének?«

— Személyes előnyeim tiszter nagyobbak lehetnek s egy Bedfordt még sem venné észre, ha most is lezckéket adna és nem volna dus gazdag. Ezt ön ep oly jól tudja, mint én. Szép vagyona okozza, hogy a marquisének az ön alacsony származása előtt szemet huny, és ez tette titkos szándékot árul el.«

— Ön rendkívül őszinte, Ralph.« szolt gyöngéden elpirulva Ellen, de hát mi szándék lehet?«

— És ön ezt nem találta volna el? Dorset Ödön, a marquisének másodszültött fia, nyakig uszik adóságokban. Mi volta a marquisének e szerint kedvesebb, mint egy gazdag meny? Ó tehát azt hiszi, hogy egy alacsony származású, rang nélküli hölgy, végzetlen boldognak érzi magát: he családjának tagja lehet s pénzével a ladságot megvásárolhatja, a fia pedig ki másodszültött levent*) a Bedford család nagy-szerű uradalmaiból egy talpalatnyi földre említhat, igen szívesen emelné magához a milliomost!

— De ha Lord Alphonus Bedfordt ma behunyja szemét, a grófi ezim sir Edwardra száll s így még mindig megvan a lehetőség, hogy valóságos lady leszek, ha Sir Edwardhoz megyek nőül. Nem hiszi el, folytatja tréfásan, hogy engem ferjem peeri méltósága igen boldoggá tenne?«

— Nem, felelé Ralph határozottan, »nem hiszem, mert Sir Edward bizonyára eisd volna, ki őnt arra emlékeztetné, hogy ön csak egy iskolamester leánya.«

— Hitemre, Ralph nem tudom, mit csodáljak jobban önön: udvarasságát-e, avagy látngki tehetséget?« szolt Ellen, kissé ingerülten.

— Tudom, hogy szavaim nem a legudvariasabban hangzanak, de én csak kérdéseire felelek hitem s meggyőződéseim szerint.«

— Ön tehát egyszóval úgy találja, hogy én nem való vagyok a családba,« kérde Ellen »Azonban úgy látszik, hogy Bedford marquisének más véleményen van, különben választása nem esett volna épen rám.«

— Másod szüiltöttek számára nem olyan könnyű milliomos nőket kapni.«

— Ön sőt kezd lenni; kialott Ellen. »De föltéve, hogy a dolog így áll, s én mégis Bedfordt marquisének menyé lennék, neki el kellene ismernie e czimemet a nagyvilág előtt?«

— Azt kinem kerülheti, de mindenesetre

*) Tudvalevőleg az angol törvények szerint az elsőszüiltött fia az összes családi vagyonnak és a méltóságok örököse.

Fordító.

csak egy négyszem között. A téli saison alatt orvosi tanács folytán valami ürügy alatt faluba küldenek, nyáron pedig, midőn a család is falun tartózkodik, miután a férj néhány ezrest a jáékaszatnál elvesztett, talán megengednék a szük házi körben, hogy a hosszú teli estéken a várkaplánnal egy parthie saccol, vagy piquete-t játszasson.

»Amit on most mondott, szeliden mondva igen gyöngédtelen, kedves Ralph. Szabad tudnom, hogy minek köszönhetem szavait?»

»Először, annak, hogy igazat mondtok és azután hogy önt megmentsem kedves Ellen, azon örvénytől amely felé rohan. Higgye meg, hogy e lépésért igen hamar és vajmi keservesen megbánna.»

»Tehát csakugyan az örvényszélén állok már?»

»Igen!« felel Ralph.

— Hogy hogy?

— Magaviselete, melyet a marquisé és fia irányában tanusított, elárulta... itt elskadt Ralph.

— Mit?

— Hogy a dicsvágy elkábitotta és helyes tapintata elhagyta.

— Ez sok, Ralph, — kiáltott fel Ellen önkéntelenül emelkedve fel karosszékéből, — ezt nem vártam volna öntől.

Angyalok is elvesztik türelmüket, ha ilyen dolgokat gondanak szemükbe. Midőn Ralph szavainak hatását észrevette, halálpáddá lett, mert Ellen becsületét elveszteni, irózatossabb volt reá nézve a halálnál.

Ön tehát viseletemet tapintatlannak találja? — szölt végre Ellen, miután a szobában néhányszor fel s alá jár.

Ralph inkább szerette volna, ha lángoló tört döfnék szívébe, ha a boltozat reáomlik, minsem e kérdésre felelni, de hiába, meg kellett mondania az igazat.

— Igen Ellen! ez a szó az, amely kifejezi véleményemet.

Ellen újra fel alá járt a teremben, heves léptekkel méregetve végig a padozatot. Igyekezett haragját legyőzni s ez a mennyiben sikerült is neki, hogy Ralphnak nem mutatott meg az ajtót.

Ralph azonban magától is kalapja után nyúlt és indulni készült.

— Miss High, — így vett bucsut — csak magamnak köszönhetem, ha ön előtt is legneveletlenebb és legdurvább emberek egyike vagyok, mert egy félóra óta a legnagyobb gorombaságokkal halmoztam el. Amit mondtam jóakarattal volt ugyan mondvá, de belátom, hogy nem volt hezzá jogom s ezem, hogy jelenlétem terhére van. Isten önnel Miss bocsásson meg... de kövesse tanácsomat ne higgyen a marquisenének.

E szavak után, mintha lángoló pallossal felfegyverkezett angyal üzné ki a paradicsomból, az ajtó felé tántorgott.

Folyt köv.

13027 sz,

1897.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy:

1., a hajdu-sámsoni határban levő s 568 kis holdat tevő **»ligeti birtok«** a vadászati joggal 1898. november 1-től, 1904. október 1-ig terjedő hat évre;

2., a hajdu-sámsoni határban levő 537 hold területű **»majorsági föld«** 1898. november 1-től, 1904. okt. 1-ig terjedő hat évre;

3., a hatvan-utczai lemető északi oldala és a mester-utczai sorompó mellett fekvő 1³/₄ hold föld 1898. október 1-től, 1901. október 1-ig terjedő három évre;

4., Miklós-utca végén a **»Salétrom«** laktanya mellett fekvő 5 hold legelő föld 1898. okt. 1-től, 1901. október 1-ig terjedő három évre;

5., a várud-utczai 3515. és 3562. számú újsori telkek mellett fekvő 218 □-ölet tevő pusztá telek 1898. évi október 1-től, 1904. október 1-ig terjedő hat évre;

6., a Józsa-kert és a Nagyerdő közt fekvő s az 1661. sorszámu ház után kiosztott Holcsi Arnold-féle 2 hold 2602. □-öl újosztási föld az 1898. október 1-től, 1901. október 1-ig terjedő három évre;

7., a Szent-Anna-utczai sorompón kívül fekvő 19 hold 1352. □-öl területű föld 1898. november 1-től, 1901. november 1-ig terjedő három évre;

8., a Barcsay-féle ház utáni 7 hold 650. □-öl föld 1898. október 1-től, 1901. október 1-ig terjedő három évre;

a számvevőségnek kített s ott a hivatalos órák alatt megtekinthető árverési feltételek mellett az **1898. márczius hó 16-ik napján, d. e. 9 órakor** a városház kistermében megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe kiadatni fognak.

Miről az árverelni szándékozók azal értesítettek, hogy a kikialtási ár 10 %-a készpénzben, az árverelő bizottság kezéhez bánatpénzül leteendő.

Debreczen, 1897. december 22.

A városi tanács.

13035.

1897.

Árverési hirdetmény

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy:

1. a Várud-utczai cigánysor végén a sertésvásártérre vezető ut jobb oldalán levő, eddig is faraktárnak használt 1200 □ öl terület 1898. október 1-től 1901. október 1-ig terjedő 3 évre.

2. a Csapó-utczai 630. sorszámu ház 1898. majus 1-től 1901. május 1-ig terjedő 3 évre,

3. a nagyerdei vigadó (Dobos pavilon) és »Leveles« szin 1899. január 1-től 1900. december 31-ig terjedő 3 évre,

4. az eddig Löwi Bernát által birt, »Spitzer-féle sátor 1899. január 1-től 1901. december 31-ig terjedő 3 évre,

5. Epreskerti csapszék 1899. január 1-től 1901. december 31-ig terjedő 3 évre,

6. a Hatvan-utczai vásártéren levő »Spitzer« sátor kocsmái része 1899. január 1-től 1901. december 31-ig terjedő 3 évre,

7. a baromvásártéren levő csárda 1899. január 1-től 1901. december 31-ig terjedő 3 évre,

8. »Csicsogó« csapszék mézár-székkel együtt 1899. január 1-től 1901. december 31-ig terjedő 3 évre,

9. »Cserepes« csapszék 1899. január 1-től 1901. december 31-ig terjedő 3 évre,

10. »Bégány« csapszék 1899. január 1-től 1901. december 31-ig terjedő 3 évre,

a számvevőségnek kített s ott a hivatalos órák alatt megtekinthető árverési feltételek mellett **1898. márczius hó 23-ik napjának d. e. 9 órájakor** a városház kistermében tartandó nyilvános árverésen bérbe, illetve haszonbérbe kiadatni fognak.

Miről az árverelni szándékozók azal értesítettek, hogy a kikialtási ár 10 %-a készpénzben, az árverelő bizottság kezéhez bánatpénzül leteendő.

Debreczen, 1897. december 22-én.

A városi tanács.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertára, DEBRECZENBEN, (Tisza palota.)

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 20 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frittól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos ivenk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczérszámlák bor és sör czimkéik.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.